

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA „PLANU ROZWOJU GOSPODARSTWA” DLA DZIAŁANIA

„MODERNIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH” objętego PROW 2007-2013

Celem wypełnienia Planu Rozwoju Gospodarstwa jest wykazanie, że realizacja inwestycji w gospodarstwie rolnym, współfinansowanych ze środków publicznych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, jest uzasadniona i prowadzi do poprawy „ogólnych wyników gospodarstwa rolnego”.

Należy pamiętać, że o pomoc finansową będą mogli ubiegać się Wnioskodawcy posiadający tytuł prawny do gospodarstwa o minimalnej wielkości ekonomicznej 4 ESU w roku bazowym, określonej na podstawie SGM 2004 (standardowych nadwyżek bezpośrednich 2004). W przypadku, gdy w gospodarstwie prowadzi się produkcję, dla której nie określono wskaźnika SGM, należy przedstawić kalkulację nadwyżki bezpośredniej w oparciu o rzeczywiście uzyskane efekty produkcyjne i faktyczny poziom kosztów produkcji. Wielkość ekonomiczną gospodarstwa (wyrażoną w ESU) należy obliczać na podstawie powierzchni gruntów własnych oraz powierzchni dzierżawionej długoterminowo według zasad określonych w tabeli nr 1 i 2 niniejszej instrukcji. Grunty w posiadaniu zależnym przez okres krótszy od ww. wymienionych, mogą być uwzględnione w wyliczeniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa (tabela SGM) dla roku bazowego o ile wnioskodawca był ich użytkownikiem w roku bazowym (np. występował o płatności bezpośrednie i posiada do nich tytuł prawny)

Inwestycje wspierane ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich powinny wpływać na poprawę ogólnych wyników gospodarstwa rolnego, określoną na potrzeby działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”, jako:

- a) wzrost wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu lub skali produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, lub
- b) poprawę sytuacji w gospodarstwie w zakresie ochrony środowiska, lub
- c) poprawę sytuacji w gospodarstwie w zakresie warunków utrzymania zwierząt, lub
- d) poprawę sytuacji w gospodarstwie w zakresie higieny i bezpieczeństwa produkcji, lub
- e) poprawę sytuacji w gospodarstwie w zakresie infrastruktury drogowej.

Jako kryterium ekonomiczne poprawy ogólnych wyników gospodarstwa rolnego przyjęto miernik pod nazwą **wartość dodana brutto (GVA – gross value added (ang.))**. Miernik ten jest powszechnie znany jako kategoria ekonomiczna i rachunkowa. Występuje on w systemie rachunkowości rolnej UE – FADN. Wartość dodaną brutto oblicza się według ogólnego wzoru:

$$\text{GVA} = \text{Wartość produkcji w gospodarstwie rolnym (Przychody)} - \text{koszty produkcji w gospodarstwie rolnym (koszty uzyskania przychodu)}.$$

Do kosztów produkcji zalicza się wszystkie koszty produkcji rolnej, z wyjątkiem kosztów czynników produkcji zastosowanych w procesie produkcyjnym tj. pracy, ziemi i kapitału. Dlatego rachunek kosztów **nie obejmuje**:

- kosztów dzierżawy ziemi;
- kosztów wynagrodzeń pracowników najemnych tj. płacy brutto pracowników powiększonej o koszty ubezpieczeń społecznych;
- kosztów amortyzacji majątku trwałego;
- kosztów odsetek od kredytów i pożyczek bankowych oraz prywatnych.

Sporządzając Plan Rozwoju Gospodarstwa należy bezwzględnie pamiętać, że planowany wzrost GVA w gospodarstwie ma być odzwierciedleniem jedynie tych inwestycji, które są elementem operacji (projektu) i które rolnik (Beneficjent) zobowiązał się wykonać, a następnie utrzymać i wykorzystywać zgodnie z przeznaczeniem.

W arkuszu kalkulacyjnym przygotowanym w celu sporządzania Planu Rozwoju Gospodarstwa, w celu ochrony przed wprowadzeniem przypadkowych zmian, możliwość edycji niektórych komórek została zablokowana. W komórkach, których edycja jest możliwa, wpisano tekst kolorem niebieskim. Ze względu na możliwość niezamierzonej modyfikacji arkusza kalkulacyjnego nie zaleca się stosowania polecenia „Wytnij” programu MS Excel.

STRONA TYTUŁOWA

Tytuł operacji: pole obowiązkowe – w sposób syntetyczny należy podać zakres planowanej operacji: np. „Budowa sortowni do czyszczenia, sortowania i pakowania ziemniaków oraz przechowalni KA (z kontrolowaną atmosferą) do przechowywania ziemniaków”.

Dane Wnioskodawcy (dane adresowe należy podać zgodnie z adresem zameldowania/siedziby firmy):

Imię (nazwa firmy): **pole obowiązkowe**.

Nazwisko (nazwa firmy): **pole obowiązkowe**.

Ulica: **pole obowiązkowe dla adresów posiadających ulicę**.

Nr domu/lokalu: **pole obowiązkowe**.

Miejscowość: **pole obowiązkowe**.

Kod pocztowy, poczta: **pole obowiązkowe**.

Nr telefonu: **pole nieobowiązkowe** – należy podać wraz z numerem kierunkowym.

Numer identyfikacyjny: **pole obowiązkowe**, jeżeli wnioskodawcy został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Data: pole obowiązkowe. Należy wpisać datę zakończenia wypełniania formularza Planu Rozwoju Gospodarstwa.

Podpis Wnioskodawcy: pole obowiązkowe. Podpis Wnioskodawcy używany przez niego do podpisywania dokumentów urzędowych.

Sposób rozliczania podatku od towarów i usług (VAT) - pole obowiązkowe. Wnioskodawca, który rozlicza podatek VAT na zasadach ogólnych lub który, w związku z realizacją operacji, zrezygnuje z ryczałtowego rozliczenia podatku VAT na rzecz rozliczania podatku VAT na zasadach ogólnych, zaznacza pole „VAT na zasadach ogólnych”, pozostali Wnioskodawcy pole „VAT ryczałt”.

ARKUSZ (1): CELE

Tabela 1.1. [obowiązkowa]: Poprzez wpisanie znaku „x” w odpowiednim polu, należy oświadczyć, w jaki sposób planowana operacja przyczyni się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa. Pole zaznacza się, biorąc pod uwagę oczekiwane wyniki operacji.

I. Pole „poprawa sytuacji w zakresie ochrony środowiska” należy zaznaczyć w przypadku, gdy planowana operacja obejmuje **wyłącznie** następujące inwestycje:

- 1) budowa urządzeń do przechowywania nawozów naturalnych;
- 2) budowa urządzeń do przechowywania kiszzonek;
- 3) modernizacja budynku służącego do produkcji rolnej w zakresie wymiany i utylizacji pokrycia dachowego z eternitu;
- 4) dotyczące oczyszczania ścieków powstających w wyniku prowadzonej działalności rolniczej.

II. Pole „poprawa sytuacji w zakresie warunków utrzymania zwierząt” należy zaznaczyć w przypadku, gdy planowana operacja obejmuje **wyłącznie** inwestycje dotyczące:

- 1) modernizacji budynku inwentarskiego w zakresie objętym przepisami w sprawie warunków utrzymania zwierząt gospodarskich (inwestycja możliwa do realizacji wyłącznie przez beneficjentów działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom” objętego PROW 2007-2013);
- 2) modernizacji albo budowy nowego budynku inwentarskiego, wpływającej na poprawę warunków utrzymania zwierząt gospodarskich, lecz niestanowiącej dostosowania do wymagań określonych w przepisach w sprawie warunków utrzymania zwierząt gospodarskich. Koszt budowy nowego budynku inwentarskiego przeznaczonego do produkcji trzody chlewnej albo drobiu może być uznany za koszt kwalifikowalny wyłącznie w przypadku, gdy celem budowy budynku jest przeniesienie produkcji z istniejącego budynku inwentarskiego, będącego w posiadaniu Wnioskodawcy. Ograniczenie to nie dotyczy beneficjentów działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom” objętego PROW 2007-2013.

III. Pole „poprawa sytuacji w zakresie warunków higieny i bezpieczeństwa produkcji” należy zaznaczyć w przypadku, gdy planowana operacja obejmuje **wyłącznie** inwestycje:

1. poprawiające cechy produktu istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności (mleko, przechowywanie środków ochrony roślin i nawozów mineralnych, jakość pasz, czystość, czyszczenie, sortowanie);
2. dotyczące nowego sposobu organizacji produkcji zapewniającego lepsze warunki higieniczne: nowa organizacja przestrzeni produkcyjnej np: przebudowa budynku, woda i kanalizacja, instalacje elektryczne, urządzenia i instalacje wentylacyjne, urządzenia do mycia maszyn, ciągników, kombajnów;
3. istotne dla bezpieczeństwa procesu produkcji z punktu widzenia ludzi (pracowników): zakup maszyn lub urządzeń przyczyniających się do usprawnienia przebiegu procesu produkcyjnego oraz zakup maszyn lub urządzeń do mycia, dezynfekcji, ochrony przed skażeniami, np. przez środki chemiczne

używane w procesie produkcji, oraz przed innymi czynnikami (zapylenie, hałas, temperatura, drgania), ochrony przed urazami mechanicznymi itp.

IV. Pole „poprawa sytuacji w zakresie infrastruktury drogowej” należy zaznaczyć w przypadku, gdy planowana operacja obejmuje **wyłącznie** następujące inwestycje:

- 1) utwardzanie placów manewrowych;
- 2) budowa dróg wewnętrznych (w tym dojazdy do pól lub obiektów gospodarczych).

V. Pole „wzrost wartości dodanej brutto w gospodarstwie” należy zaznaczyć w przypadku, gdy planowana operacja dotyczy racjonalizacji technologii produkcji, wprowadzenia innowacji, zmiany profilu lub skali produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu.

W przypadku gdy operacja realizuje różne cele, należy zaznaczyć wszystkie odpowiadające im pola.

Jeżeli zostało określone, że realizacja operacji przyczyni się **jedynie** do realizacji celów określonych w tabeli 1.1. PRG w punktach od 1 do 4, należy wypełnić następujące tabele Planu Rozwoju Gospodarstwa:

- 1) tabele 1.1. i 1.3;
- 2) tabele z arkusza 2. Powierzchnia UR i uprawy;
- 3) tabele z arkusza 3. Produkcja zwierzęca i działy specjalne produkcji rolnej;
- 4) tabele z arkusza 3.a Obroty stad – jeśli z instrukcji wynika, że jest taka konieczność;
- 5) tabelę z arkusza 4. Maszyny i urządzenia;
- 6) tabele z arkusza 5. Budynki i inwestycje.

Jeżeli zostało określone, że realizacja operacji przyczyni się **zarówno** do realizacji celów określonych w tabeli 1.1. PRG w punktach od 1 do 4, jak i do realizacji celu określonego w punkcie 5 (lub jedynie do realizacji tego celu), należy wypełnić wszystkie tabele Planu Rozwoju Gospodarstwa, łącznie z rachunkiem GVA.

W przypadku, kiedy inwestycje realizowane w ramach operacji będą miały **jedynie** za cel:

- a. poprawę sytuacji w gospodarstwie w zakresie ochrony środowiska, lub
- b. poprawę sytuacji w gospodarstwie w zakresie warunków utrzymania zwierząt, lub
- c. poprawę sytuacji w gospodarstwie w zakresie higieny i bezpieczeństwa produkcji, lub
- d. poprawę sytuacji w gospodarstwie w zakresie infrastruktury drogowej.

- **nie wypełnia się i nie drukuje dalszej części Planu Rozwoju Gospodarstwa, tj. tabel od 6. 1 do 10. 2**

W przypadku Wnioskodawców wykazujących wzrost GVA, celem usprawnienia weryfikacji wniosku o przyznanie pomocy, zaleca się dodatkowo złożenie wersji elektronicznej PRG na dyskietce 3,5” lub płycie CD

Tabela 1.2. [obowiązkowa]:

W przypadku operacji, które mają wpłynąć na wzrost GVA w gospodarstwie, do finansowania przyjmuje się te operacje, których realizacja przyczynia się do wzrostu GVA w gospodarstwie, o co najmniej 10 %. W przypadku operacji, dla których poprawa ogólnych wyników gospodarstwa następuje poprzez wzrost wartości dodanej brutto w gospodarstwie, osiągnięcie wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie o co najmniej 10% w stosunku do roku bazowego musi nastąpić w okresie nie dłuższym niż 5 lat od dokonania przez ARiMR płatności ostatecznej, zaś w przypadku operacji obejmującej nabycie rzeczy będących przedmiotem leasingu – w okresie 5 lat od dokonania przez ARiMR płatności pośredniej, w ramach której po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu. Z danych zawartych przez Wnioskodawcę w PRG musi wynikać, że po osiągnięciu ww. wzrostu GVA o co najmniej 10%, nie nastąpi spadek GVA poniżej poziomu odpowiadającego wielkości GVA dla roku bazowego + 10%. GVA dla roku bazowego musi być dodatnie.

Jeżeli z tabeli 1.1. PRG wynika, że operacja przyczynia się do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie, należy w tabeli 1.2. przedstawić sposób, w jaki zakłada się osiągnięcie tego wzrostu.

Wszystkie sposoby osiągnięcia wzrostu GVA, za wyjątkiem dwóch:

- 1) zwiększenie ogólnej powierzchni upraw,
- 2) zwiększenie skali produkcji

muszą być ściśle i logicznie związane z inwestycjami wchodzącymi w zakres zaplanowanej operacji.

Przykład 1. (prawidłowy):

W przypadku budowy przechowalni i sortowni ziemniaków wzrost GVA będzie osiągnięty przez :

1. wzrost wartości dodanej produktu (jako wynik sortowania i pakowania);
2. poprawa jakości produkcji (jako wynik prawidłowego przechowywania);
3. zmniejszenie strat (jako wynik prawidłowego przechowywania).

Przykład 2. (nieprawidłowy):

W przypadku zakupu aktywnego agregatu uprawowo-siewnego wzrost GVA nie może być uzasadniony zmianą struktury zasiewów poprzez wprowadzenie ziemniaków jadalnych, których rolnik w roku bazowym i poprzedzającym rok bazowy nie uprawiał. Może być on osiągnięty poprzez:

1. zmniejszenie kosztów produkcji,
2. zwiększenie intensywności produkcji (poprzez intensywność należy rozumieć nie tylko poziom nakładów, ale także ich jakość, w tym jakość i precyzję uprawy gleby),
3. zwiększenie powierzchni użytków rolnych (UR) gospodarstwa.

W przypadku zwiększenia GVA w wyniku zwiększenia produkcji w dziedzinach objętych kwotowaniem (np. produkcja mleka) Wnioskodawca jest zobowiązany przedstawić dokument poświadczający wielkość posiadanych kwot produkcyjnych wraz z wnioskiem o płatność ostateczną.

W przypadku zwiększenia GVA poprzez zwiększenie powierzchni UR gospodarstwa, bądź zwiększenie liczby zwierząt (czy też produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego), powiększenie powierzchni UR lub stada zwierząt powinno nastąpić do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną. Beneficjent powinien posiadać odpowiednie dokumenty poświadczające fakt i datę dokonania ww. zwiększenia powierzchni UR lub stada zwierząt.

Przykład 3. (nieprawidłowy):

Nieprawidłowym będzie, jeżeli planując inwestycję, polegającą np. na budowie silosów do przechowywania zbóż, zaznaczy się, jako sposób zwiększenia GVA, zmianę struktury upraw, polegającą na zmniejszeniu powierzchni uprawy zbóż i zwiększeniu powierzchni uprawy ziemniaków jadalnych (nawet, jeżeli gospodarstwo jest wyposażone w pełny zestaw maszyn do pielęgnacji i zbioru ziemniaków).

Wnioskodawca wskazuje nie więcej niż trzy najważniejsze sposoby osiągnięcia wzrostu GVA w gospodarstwie w zakresie produkcji roślinnej (działów specjalnych produkcji rolnej, gdzie produktem końcowym jest produkt pochodzenia roślinnego) lub nie więcej niż trzy w zakresie produkcji zwierzęcej (działów specjalnych produkcji rolnej, gdzie produktem końcowym jest produkt pochodzenia zwierzęcego).

Tabela 1.3. [obowiązkowa]:

W tabeli 1.3. w sposób zwięzły i przejrzysty należy opisać wizję rozwoju gospodarstwa w okresie 5 lat od planowanego terminu otrzymania płatności ostatecznej, w szczególności planowane inwestycje, uzasadniając potrzebę ich wykonania. W uzasadnieniu należy podać argumenty wynikające z wiedzy ogólnoroślinniczej, organizacyjnej, ekonomicznej lub rynkowej.

ARKUSZ (2): POWIERZCHNIA UR (użytków rolnych) I UPRAWY

Rok bazowy dla okresu planowania - pole obowiązkowe.

Rokiem bazowym dla okresu planowania dla wniosków o przyznanie pomocy złożonych od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca roku kalendarzowego, jest poprzedni rok kalendarzowy, np. jeżeli wniosek będzie złożony w dniu 25 kwietnia 2009 roku, rokiem bazowym jest rok 2008. Dla wniosku złożonego od dnia 1 sierpnia do dnia 31 grudnia 2009 r. rokiem bazowym jest rok 2009.

Nie opisują roku poprzedzającego rok bazowy wnioskodawcy, którzy:

- 1) nabyli gospodarstwo rolne pomiędzy 1 stycznia a 31 lipca roku kalendarzowego, w którym składają wniosek (przyjmują za rok bazowy rok nabycia gospodarstwa);
- 2) nabyli gospodarstwo rolne pomiędzy 1 sierpnia a 31 grudnia roku kalendarzowego i w tym okresie składają wniosek;
- 3) nabyli gospodarstwo rolne pomiędzy 1 sierpnia a 31 grudnia poprzedniego roku kalendarzowego i składają wniosek w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca bieżącego roku kalendarzowego.

Tabela 2.1. (obowiązkowa):

W Tabeli 2.1. należy podać powierzchnię użytków rolnych [ha] w gospodarstwie, według ich rodzajów oraz klas gleb, dla roku bazowego, zgodnie z rzeczywistym sposobem ich użytkowania (nie według wypisu z ewidencji gruntów i budynków). Pomocą i jednocześnie dokumentem weryfikującym dokładność zapisu powinien być wniosek o płatność obszarową składany do biur powiatowych ARiMR w terminie od 15 marca do 15 maja każdego roku.

Jeżeli, zgodnie z ewidencją gruntów i budynków, rolnik użytkuje 15 ha trwałych łąk i pastwisk, ale w rzeczywistości jest to 12,50 ha, to w tabeli należy podać rzeczywistą powierzchnię TUZ (12,50 ha) przyporządkowując tę powierzchnię do najbardziej prawdopodobnych klas bonitacyjnych UR.

Powierzchnię użytków rolnych gospodarstwa należy rozdzielić na:

1. grunty własne;
2. dzierżawy długoterminowe (tj. zawarte na piśmie na czas określony z terminem zakończenia okresu dzierżawy upływającym po 5 latach i więcej od planowanego dnia otrzymania płatności ostatecznej albo płatności pośredniej, w ramach której po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu, w przypadku operacji obejmującej nabycie rzeczy będących przedmiotem leasingu z tytułu operacji (nie zaś od dnia złożenia Wniosku o przyznanie pomocy lub podpisania Umowy o dofinansowanie).

Przyjmuje się, że wniosek o przyznanie pomocy będzie rozpatrzony w terminie 4 miesięcy od dnia podania przez Prezesa ARiMR do publicznej wiadomości informacji o kolejności przyznania pomocy ustalonej w drodze losowania. W przypadku nierozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy w terminie 4 miesięcy, Agencja zawiadomi wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, podając nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy niż 3 miesiące. **W przypadku wniosków wymagających uzupełnienia okres ten może się wydłużyć. Planowany okres realizacji operacji może wynosić do 24 miesięcy (lub 36 miesięcy w przypadku operacji realizowanych w dwóch etapach, zaś w przypadku operacji obejmujących nabycie rzeczy będących przedmiotem leasingu 60 miesięcy) od dnia zawarcia umowy do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną. Przyjmuje się, że wniosek o płatność będzie rozpatrywany w terminie 3 miesięcy. W przypadku wniosków wymagających uzupełnienia okres ten może się wydłużyć. Wpłata środków przewidywana jest niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność.**

Tabela 1. Kalkulacja wymaganego okresu ważności długoterminowej umowy dzierżawy (inne niż leasing)

Etapy	Czas trwania (miesiące)
Okres od złożenia wniosku do ogłoszenia wyników losowania	około 1
Rozpatrzenie wniosku	do 4 (+3)
Poprawki do wniosku zakończone podpisaniem Umowy	do 3
Etap realizacji operacji	do 24 (36)
Wpłata płatności ostatecznej od dnia złożenia wniosku o płatność	do 3
5 lat od dnia otrzymania płatności ostatecznej	60
RAZEM	do (98=8 lat) lub (110=9 lat)

Oznacza to, że w przypadku maksymalnego, dopuszczalnego okresu realizacji operacji (24 lub 36 miesięcy) Wnioskodawca będzie mógł zakwalifikować długoterminową umowę dzierżawy zarówno do kalkulacji ESU, jak i powierzchni gospodarstwa branej pod uwagę w procesie oceny ekonomiczno-technicznej dokonywanej przez ARiMR jedynie w przypadku, gdy w dniu składania wniosku oznaczony termin jej dalszego trwania będzie wynosił 8 lub 9 lat.

W przypadku zmiany powierzchni gospodarstwa po dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy należy o tym fakcie poinformować właściwy OR ARiMR oraz dostarczyć dokumenty potwierdzające ww. zmiany. Zwiększenie powierzchni gospodarstwa (i powiadomienie o tym OR ARiMR przed zakończeniem rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy) może być brane pod uwagę w trakcie oceny ekonomicznej i technicznej wniosku.

Tabela 2. Kalkulacja wymaganego okresu ważności długoterminowej umowy dzierżawy (leasing)

Etapy	Czas trwania (miesiące)
Okres od złożenia wniosku do ogłoszenia wyników losowania	około 1
Rozpatrzenie Wniosku	do 4 (+3)
Poprawki do Wniosku zakończone podpisaniem Umowy	do 3
Etap realizacji operacji (do pierwszego wniosku o płatność z tytułu I raty leasingowej)	do 12
Wpłata płatności od dnia złożenia wniosku o płatność	do 3
5 lat od dnia otrzymania pierwszej płatności	60
RAZEM	do (86 = 7 lat)

Dzierżaw krótkoterminowych (tzn. z terminem zakończenia okresu dzierżawy następującym przed upływem 5 lat od planowanego dnia otrzymania płatności ostatecznej z tytułu operacji) i gruntów będących w użyczeniu lub dzierżawionych bez pisemnej umowy (inne użytki rolne niż w punkcie 1 i 2), nie uwzględnia się w tabeli 2.1. PRG

Tabela 2.2. (obowiązkowa)

W tabeli 2.2. należy opisać strukturę produkcji roślinnej w gospodarstwie dla roku bazowego, roku poprzedzającego rok bazowy (jeżeli rokiem bazowym jest rok 2008 to podaje się strukturę produkcji roślinnej za lata 2007 i 2008) oraz dla okresu obejmującego lata po roku bazowym, uwzględniającego 5 kolejnych lat

następujących po dniu otrzymania płatności ostatecznej, a w przypadku operacji obejmującej nabycie rzeczy będących przedmiotem leasingu – 5 kolejnych lat następujących po otrzymaniu płatności pośredniej, w ramach której po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu. Strukturę produkcji roślinnej dla okresu planowania określa się jedynie dla powierzchni będącej sumą powierzchni gruntów własnych i dzierżawionych w oparciu o umowy długoterminowe.

W tabeli 2.2 te działalności (uprawy, rośliny), które mogą być przedmiotem sprzedaży (potencjalnie towarowe np. pszenica ozima, żyto, rzepak jary) wpisuje się w pola oznaczone kolorem białym w pozycjach od 1 do 12.

W przypadku uprawy dwóch roślin na tym samym polu w okresie jednego roku i uzyskiwaniu dwóch zbiorów należy w tabeli 2.2 w kolumnie „Działalność produkcyjna” umieścić obydwie rośliny np. ziemniaki wczesne/ kalafior i podać powierzchnię, na której obydwie rośliny były uprawiane (np. ziemniaki wczesne/kalafior 3 ha, niedopuszczalny jest zapis: ziemniaki 3 ha i kalafior 3 ha).

W pozycji 13 należy wpisać łączną powierzchnię [ha] zajmowaną przez działki specjalne produkcji rolnej. Działalności prowadzone z wykorzystaniem tej powierzchni należy wyszczególnić w tabeli 3.2.

Działalności (uprawy, rośliny) przeznaczone na paszę dla zwierząt (bezwzględnie pastewne np.: trawy, kukurydza na kiszonkę, buraki pastewne) wpisuje się w polach oznaczonych kolorem niebieskim w pozycjach 14 - 17.

Grunty będące w posiadaniu zależnym przez okres krótszy niż określony powyżej, uwzględnia się w tabeli 2.2 jedynie dla roku poprzedzającego rok bazowy

Struktura produkcji roślinnej w okresie planowania musi odzwierciedlać zmiany będące wynikiem planowanej operacji. Szczególną uwagę należy zwrócić na zmiany powierzchni:

- 1) ogólnej użytków rolnych, wynikające z powiększenia lub pomniejszenia gospodarstwa zadeklarowanego we wniosku;
- 2) poszczególnych upraw, jako skutek zakupu nowych maszyn do podjęcia nowych działalności;
- 3) powierzchni paszowej wynikającej ze zwiększenia/zmniejszenia stad zwierząt.

Zmiana powierzchni i struktury upraw będzie przedmiotem weryfikacji ze strony ARiMR w okresie 5 lat od dnia otrzymania płatności ostatecznej z tytułu zrealizowania operacji. Weryfikacja będzie polegała na porównaniu powierzchni planowanych z powierzchniami rzeczywistymi w obrębie grup roślin (zboża, strączkowe, oleiste, pastewne na gruntach ornych itp.) a w przypadku podejmowania nowych działalności (upraw), na które zakupiono specjalistyczne maszyny i urządzenia, na porównaniu powierzchni tej uprawy (upraw).

Odstępstwo (zmniejszenie powierzchni) między planowaną a rzeczywistą powierzchnią poszczególnych grup upraw może wynosić do 30% planowanej powierzchni.

Tabela 2.3. (obowiązkowa) dla:

1. uprawiających międzyplony w celu pozyskania paszy dla zwierząt
2. planujących podjęcie uprawy międzyplonów w celu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych.

Planując powierzchnię międzyplonów należy pamiętać, że musi ona wynikać z możliwości ich uprawy w gospodarstwie. Głównym czynnikiem, jaki ma na to wpływ, jest powierzchnia następstw zboża – rośliny (uprawy jare).

ARKUSZ (3): PROD. ZWIERZĘCA I DZ. SPEC (działki specjalne)

Tabela 3.1. (obowiązkowa dla wnioskodawców prowadzących produkcję zwierzęcą).

W tabeli 3.1. należy opisać wielkość i strukturę stada w gospodarstwie dla roku bazowego, roku poprzedzającego rok bazowy oraz dla okresu obejmującego lata po roku bazowym, uwzględniającego 5 kolejnych lat następujących po dniu otrzymania płatności ostatecznej, a w przypadku operacji obejmującej nabycie rzeczy będących przedmiotem leasingu – 5 kolejnych lat następujących po otrzymaniu płatności pośredniej, w ramach której po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu.

W tabeli 3.1. należy podać wielkość stada zwierząt z podziałem na stado podstawowe (zwierzęta rozplodowe) i stado obrotowe. W przypadku otwartego cyklu produkcyjnego, w odpowiedniej części tabeli należy podać liczebność grup technologicznych zwierząt o największej wartości sprzedaży z danego stada. (np. tuczników w przypadku trzody chlewnej).

W przypadku prowadzenia chowu zwierząt w gospodarstwie, w którym zawierają się elementy cyklu otwartego i zamkniętego np. rolnik posiada maciory i dokupuje prosięta do tuczu, należy postępować w sposób następujący:

1. Wpisujemy odpowiednią liczbę macior w części przeznaczony dla stada podstawowego oraz pozostałe grupy technologiczne (prosięta, warchlaki, tuczniaki) w części przeznaczony dla zwierząt stada obrotowego.
2. Wpisujemy odpowiednią liczbę tuczników pochodzących z zakupu prosiąt w części przeznaczony dla cyklu otwartego.

Dla wniosków składanych w okresie od 1 stycznia do 31 lipca wielkość stada zwierząt w roku bazowym podaje się w sztukach fizycznych na dzień 31 grudnia roku bazowego.

Dla wniosków składanych w okresie od 1 sierpnia do 31 grudnia wielkość stada zwierząt w roku bazowym podaje się w sztukach fizycznych na dzień 1 stycznia roku bazowego.

W przypadku, gdy **w gospodarstwie w ciągu roku występują zmiany liczebności stada podstawowego albo stada obrotowego (we wszystkich grupach technologicznych) zwierząt danego gatunku większe niż 30% liczby zwierząt**, wielkość stada zwierząt podaje się według stanu średniorocznego. Wówczas wnioskodawca w roku bazowym powinien wpisać liczbę zwierząt w sztukach stanu średniorocznego wynikającą ze sporządzonego obrotu stada zgodnie ze schematem podanym w tabelach 3.4 – 3.7 (arkusz 3a wersji elektronicznej PRG - Obroty stad).

Stany zwierząt w roku poprzedzającym rok bazowy oraz w kolejnych latach planu podaje się według ich stanu, bądź planowanego stanu w dniu 31 grudnia. Stanu zwierząt w roku poprzedzającym rok bazowy nie podają Wnioskodawcy zgodnie z zasadą opisaną w zakresie produkcji roślinnej.

W okresie planowania i w odniesieniu do roku poprzedzającego rok bazowy wielkość stada zwierząt podaje się:

1) w sztukach fizycznych na dzień 31 grudnia w poszczególnych latach objętych okresem planowania, w przypadku gatunków i grup zwierząt, kiedy stany na koniec roku nie odbiegają od średniego stanu zwierząt w ciągu roku o więcej niż 30 % lub

2) w sztukach stanu średniorocznego, kiedy **w gospodarstwie w ciągu roku występują zmiany liczebności stada podstawowego albo stada obrotowego (we wszystkich grupach technologicznych) zwierząt danego gatunku większe niż 30% liczby zwierząt** (np. w związku z przyjętą technologią lub z przerwą technologiczną albo okresowym zmniejszeniem produkcji). Wnioskodawca w poszczególnych latach powinien wpisać liczbę zwierząt w sztukach stanu średniorocznego wynikającą ze sporządzonego obrotu stada zgodnie ze schematem podanym w tabelach 3.4 – 3.7 (arkusz 3a wersji elektronicznej PRG - Obroty stad).

Stany zwierząt w kolejnych latach planowanej operacji powinny oddawać zmiany, jakie będą zachodzić w stadzie np. w związku ze zmianą stosowanego cyklu produkcyjnego np. zaniechanie odchowu opasów, wydłużenie odchowu cieląt itp. Wybór grup technologicznych należy podporządkować strukturze i wiekowi sprzedaży zwierząt w gospodarstwie, jeżeli więc sprzedajemy cielęta w wieku 4 miesiące, to taka grupa technologiczna powinna być wyodrębniona w tabeli 3.1., a nie np. cielęta do 5 miesięcy. Grupy technologiczne, które nie stanowią produktu końcowego, należy wyodrębnić na podstawie ogólnie przyjętych zasad tj. potrzeb żywieniowych, potrzeb w zakresie pomieszczeń, wybiegów itp. Wielkość stada będzie odniesieniem dla planowanej wielkości sprzedaży produkcji zwierzęcej ze stada i obliczenia nadwyżki bezpośredniej w produkcji zwierzęcej.

Tabela 3.2. (obowiązkowa dla wnioskodawców prowadzących produkcję w działach specjalnych produkcji rolnej, gdzie produktem głównym jest produkt pochodzenia roślinnego).

Rok bazowy oraz rok poprzedzający rok bazowy jest opisywany przez Wnioskodawcę zgodnie z zasadą określoną dla produkcji roślinnej. Za jednostkę produkcji w tym wypadku należy przyjąć 1m².

Rozmiary produkcji roślinnej w latach określa się tak, jak dla upraw tradycyjnych tzn. dla roku bazowego, dla 1 roku poprzedzającego rok bazowy oraz dla kolejnych lat, uwzględniając okres 5 lat od planowanego roku otrzymania odpowiednio płatności ostatecznej z tytułu zrealizowania operacji lub płatności pośredniej, w ramach której po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu.

Tabela 3.3. (obowiązkowa dla wnioskodawców prowadzących produkcję w działach specjalnych produkcji rolnej, gdzie produktem głównym jest produkt pochodzenia zwierzęcego).

Rok bazowy oraz rok poprzedzający rok bazowy jest opisywany przez Wnioskodawcę zgodnie z zasadą określoną dla produkcji zwierzęcej.

W tabeli 3.3. należy określić rozmiary produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej, których produktem są produkty pochodzenia zwierzęcego (np. drób). Przy wypełnianiu tej tabeli należy przyjąć jednostki miary najwłaściwsze do określenia danego rodzaju produkcji.

ARKUSZ (3a): Obroty stad

Tabela 3.4. do 3.7. (obowiązkowa dla wnioskodawców prowadzących produkcję zwierzęcą).

Obrót stada sporządza się w przypadkach, gdy w gospodarstwie w ciągu roku występują zmiany liczebności stada podstawowego albo stada obrotowego (we wszystkich grupach technologicznych) zwierząt danego gatunku większe niż 30% liczby zwierząt podanej w tabeli 3.1.

W arkuszu 3a przewidziano miejsce dla 2 stad zwierząt.

Każdy z obrotów stada (bazowy i docelowy) sporządzany jest dla 1 roku.

W sytuacji, kiedy w wyniku inwestycji będącej przedmiotem operacji następować będzie stopniowy wzrost liczby zwierząt w stadzie (trwający nawet kilka lat) w okresie dochodzenia do stanu docelowego należy uznać za obowiązujący bazowy obrót stada. Pierwszym rokiem obowiązywania docelowego obrotu stada powinien być rok następujący po roku, w którym zmiany struktury stada zostaną zakończone i osiągnięte ono docelową strukturę.

Dla każdej z wypełnianych tabel należy odrębnie określić ostatni rok okresu bazowego – zanim zostanie osiągnięty stan docelowy (domyślnie 2010) oraz ostatni rok okresu docelowego – 5 lat po planowanym otrzymaniu ostatniej płatności (domyślnie 2013).

ARKUSZ (4): MASZYNY I URZĄDZENIA

Tabela 4.1. (obowiązkowa)

W tabeli 4.1. należy przedstawić, zgodnie ze stanem rzeczywistym na dzień składania wniosku, posiadane maszyny i urządzenia. Należy zwrócić uwagę, że rok produkcji, w przypadku maszyn używanych, nie jest rokiem zakupu. W sekcji A tabeli kolumnę „marka, typ” należy wypełnić obowiązkowo.

Jeżeli w gospodarstwie są np. dwa kombajny do zbioru ziemniaków, drugi należy dopisać w wolnym wierszu.

W przypadku gdy maszyna albo urządzenie nie stanowi wyłącznej własności wnioskodawcy, należy zamieścić odpowiednią informację w kolumnie „Uwagi”, np. współwłasność (z xx podmiotami), dzierżawa/ współdzierżawa (z xx podmiotami) lub, w przypadku nabycia rzeczy w ramach umowy leasingu, wpisać, że dana maszyna albo urządzenie jest przedmiotem umowy leasingu itp.

Jeżeli wnioskodawca posiada inne, nie wymienione w tabeli, maszyny i urządzenia należy wpisać je w wolnych wierszach tabeli.

ARKUSZ (5): BUDYNKI I INWESTYCJE

Tabela 5.1. (obowiązkowa)

W tabeli 5.1. należy wpisać, zgodnie ze stanem rzeczywistym na dzień składania wniosku, posiadane budynki i budowle, oznaczając znakiem „x”, jeżeli są dzierżawione/użyczone. W przypadku budynków i budowli udokumentowany okres dzierżawy musi być dłuższy niż 5 lat od planowanego dnia otrzymania płatności ostatecznej z tytułu zrealizowania operacji, jeżeli dotyczy ona produkcji zwierzęcej. Powierzchnia ogólna budynków ma być liczona wg wymiarów zewnętrznych. W przypadku budowli mających charakter zbiorników należy podawać ich objętość w m³.

Tabela 5.2. (obowiązkowa)

W tabeli 5.2. należy przedstawić planowane inwestycje, które mają być zrealizowane w ramach planowanej operacji.

Przez:

- Rok budowy – rozumie się rok zakończenia budowy i przyjęcia budynku do eksploatacji ze stosownymi pozwoleniami.
- Łączny koszt – rozumie się wartość netto (bez VAT) zakupu materiału nasadzeniowego, maszyn i urządzeń bądź budowy budynków itd.

W przypadku, kiedy planowana inwestycja jest inwestycją dostosowującą do standardów UE, należy to wskazać we właściwym wierszu literą „T”. W przeciwnym wypadku wskazujemy to we właściwym wierszu literą „N”

Ponadto należy określić, wpisując odpowiedni numer z Tabeli 1.1 przy każdej planowanej inwestycji, jakie wyniki gospodarstwa zostaną poprawione w związku z realizacją tej inwestycji.

ARKUSZE 6-9 RACHUNEK NADWYŻEK BEZPOŚREDNICH DLA PRODUKCJI ROŚLINNEJ I ZWIERZĘCEJ ORAZ KOSZTÓW UPRAWY ROŚLIN PASTEWNYCH, MIĘDZYPLONÓW I DZIAŁÓW SPECJALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ.

Tabele 6.x,7.x,8.x,9.x

Zastosowany sposób wyliczania Wartości Dodanej Brutto (GVA) bazuje na obliczeniu nadwyżek bezpośrednich ze wszystkich prowadzonych w gospodarstwie działalności, kosztów produkcji pasz objętościowych (i innych roślin, których zbiór jest w całości zużywany w gospodarstwie), a następnie obliczeniu na ich podstawie łącznej nadwyżki bezpośredniej dla całego gospodarstwa.

Rachunek nadwyżki bezpośredniej polega na pomniejszeniu potencjalnej wartości sprzedaży (łącznie wartości produkcji potencjalnie towarowej) o wysokość poniesionych kosztów bezpośrednich (związanych z prowadzeniem danej działalności).

W przypadku produkcji roślinnej (z wyjątkiem działów specjalnych produkcji rolnej) za podstawę do wyliczenia nadwyżki bezpośredniej przyjęto 1 ha powierzchni uprawy. Podobne rozwiązanie zastosowano w rachunku kosztów uprawy roślin pastewnych.

W przypadku produkcji zwierzęcej ze względu na często występujące trudności w podziale nakładów na poszczególne grupy wiekowe zwierząt przyjęto, iż podstawą do obliczenia nadwyżki bezpośredniej będzie stado zwierząt danego gatunku utrzymywane w gospodarstwie. W uzasadnionych przypadkach zwierzęta jednego gatunku mogą być podzielone na więcej stad, zwłaszcza, jeżeli można je zróżnicować ze względu na sposób wykorzystania np. bydło mleczne i bydło mięsne.

W przypadku działalności należących do działów specjalnych produkcji rolnej o charakterze produkcji roślinnej za podstawę przyjęto 1 metr kwadratowy uprawy, natomiast w przypadku działów specjalnych produkcji rolnej w zakresie produkcji zwierzęcej, podobnie jak w przypadku pozostałych zwierząt, całe stado.

W planie założono możliwość wprowadzenia zmian w każdej z prowadzonych działalności. W tym celu przewidziano rachunek nadwyżki bezpośredniej dla stanu bazowego i stanu docelowego. W celu określenia, w którym roku nadwyżka bezpośrednia dla danej działalności osiągnie stan docelowy, należy wpisać nad odpowiednimi nadwyżkami lata, dla których są one obowiązujące np. 2008-2010 dla stanu bazowego i 2011-2013 dla stanu docelowego. Stan docelowy powinien zostać osiągnięty najpóźniej w 5 roku po otrzymaniu ostatniej płatności z tytułu zrealizowania operacji lub, w przypadku operacji obejmującej nabycie rzeczy będących przedmiotem leasingu, otrzymaniu płatności pośredniej, w ramach której po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu.

W sytuacji, kiedy w wyniku inwestycji będącej przedmiotem operacji następuje stopniowe (trwające nawet kilka lat) dochodzenie do stanu docelowego, cały okres przejściowy należy zakwalifikować do okresu bazowego.

Dla każdej z wyliczanych nadwyżek należy odrębnie określić ostatni rok okresu bazowego – zanim zostanie osiągnięty stan docelowy (domyślnie 2010) oraz ostatni rok okresu docelowego – 5 lat po planowanym otrzymaniu płatności ostatecznej (domyślnie 2013) albo płatności pośredniej, w ramach której po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu, w przypadku operacji obejmującej nabycie rzeczy będących przedmiotem leasingu

Plan powinien zostać sporządzony przy założeniu stałego poziomu cen, zarówno na produkty, jak i środki do produkcji. Dotyczy to także produktów np. buraki cukrowe, których ceny będą spadać w wyniku realizacji tzw. reformy rynku cukru. Zmiany cen jednostkowych są dopuszczalne jedynie jako następstwo zmian jakościowych będących efektem realizacji przewidzianych w operacji inwestycji np. wzrost cen zbytu produktów na skutek poprawy ich jakości po wdrożeniu nowej technologii produkcji w wyniku zakupu nowych maszyn.

W podobny sposób należy konstruować założenia dotyczące wydajności jednostkowych. Należy przyjąć zasadę stałego poziomu wydajności, o ile projekt nie zakłada wprowadzenia zmian prowadzących do zwiększenia poziomu wydajności. Wprowadzane zmiany powinny mieć związek z objętymi operacją inwestycjami.

Wszelkie zmiany cen i wydajności w nadwyżkach docelowych w stosunku do stanu bazowego powinny zostać wyjaśnione w polach pod tabelami z nadwyżką bezpośrednią.

Tabele 6.1-6.12 Nadwyżki bezpośrednie dla działalności w produkcji roślinnej

Kalkulacje nadwyżek dla produkcji roślinnej należy sporządzić dla wszystkich działalności wyszczególnionych w tabeli 2.2 w wierszach od 1-12.

Przy kalkulacji nadwyżek należy wpisać i wycenić produkty uzyskiwane w wyniku prowadzenia działalności.

W każdej tabeli przewidziano uzyskiwanie maksymalnie 3 produktów.

W przypadku uprawy dwóch roślin na jednym polu w plonie głównym nadwyżkę sporządza się uwzględniając przychody uzyskiwane z obydwu zbiorów (wyszczególniając je jako odrębne produkty) oraz łączne koszty bezpośrednie uprawy obydwu roślin.

W przypadku kalkulowania kosztów nasion własnych należy ustalić ich cenę rynkową, po jakiej mogłyby być sprzedane.

Przy ustalaniu kosztów nawożenia należy podać ilość poszczególnych składników zużytych na 1 ha uprawy (N, P₂O₅ i K₂O) oraz ich całkowitą wartość. W przypadku nawozów magnezowych oraz innych nawozów należy podać wszystkie parametry rachunku tj. j.m., ilość, cenę jednostkową oraz wartość na 1 ha uprawy.

W przypadku środków ochrony roślin należy podać wartość zastosowanych pestycydów w grupach (zaprawy nasienne, herbicydy, fungicydy, insektycydy i desykanty) na 1 ha upraw lub należy podać wszystkie parametry rachunku tj. j.m., ilość, cenę jednostkową oraz wartość na 1 ha uprawy w przypadku innych środków ochrony, antywylegaczy i środków ułatwiających zbiór.

W nadwyżkach bezpośrednich nie należy ujmować kosztów zużytych paliw, ani jakichkolwiek innych kosztów związanych z użyciem posiadanych w gospodarstwie maszyn. Koszty użycia maszyn powinny być uwzględnione tylko w przypadku korzystania z usług.

Koszty usług wpisuje się, jeżeli w procesie produkcyjnym wykorzystywane były lub będą usługi np: w zakresie zabiegów uprawowych, pielęgnacyjnych, zbioru.

W przypadku konieczności wynajmu specjalistycznych urządzeń przeznaczonych do mechanizacji prac w ramach danej działalności należy uwzględnić takie koszty w przeliczeniu na 1 ha uprawy.

W przypadku kilkuletnich cykli produkcyjnych np. szkółka, gdzie produkt towarowy uzyskuje się po minimum 2 latach, należy sporządzić kalkulację na 1 ha, przy czym, wartość produkcji będzie wartością z 0,5 ha drzewek dwuletnich a koszty produkcji będą dotyczyły 0,5 ha drzewek jednorocznych i 0,5 ha drzewek dwuletnich. Odpowiednio należy stosować tę zasadę dla upraw, gdzie cykl trwa 3 i więcej lat.

Tabele 7.1-7.4 Koszty uprawy roślin pastewnych

Kalkulację kosztów uprawy roślin pastewnych należy przeprowadzić w sposób analogiczny, jak w przypadku pozostałych upraw roślinnych, z pominięciem wyceny uzyskiwanych produktów, gdyż są one wykorzystywane w gospodarstwie.

Kalkulacje kosztów dla roślin pastewnych należy wykonać dla działalności wymienionych w wierszach 14-17 tabeli 2.2.

Tabele 7.1-7.4 mogą być z powodzeniem wykorzystane do obliczenia kosztów działalności innych niż produkcja pasz objętościowych, jeżeli całość produkcji jest zużywana w gospodarstwie np. produkcja materiału szkółkarskiego wyłącznie na własne potrzeby.

Tabele 8.1-8.10 Nadwyżki bezpośrednie dla działów specjalnych.

Kalkulację nadwyżek bezpośrednich dla działów specjalnych o charakterze upraw roślinnych (tabele 8.1-8.6) należy przeprowadzić w sposób analogiczny, jak w przypadku pozostałych upraw roślinnych. Należy zwrócić uwagę na jednostkę użytą do określenia rozmiarów działalności. Użycie jako jednostki metra kwadratowego w tabeli 3.2 (wartość domyślna) skutkuje zastosowaniem tej samej jednostki do sporządzania nadwyżki bezpośredniej (czyli w przeliczeniu na 1 metr kwadratowy). Nadwyżki dla działów specjalnych produkcji rolnej w zakresie produkcji zwierzęcej (tabele 8.6-8.10) należy wypełniać analogicznie jak tabele 9.1 – 9.4 (nadwyżki w produkcji zwierzęcej).

Tabele 9.1-9.4 Nadwyżki bezpośrednie dla działalności zwierzęcych.

Nadwyżkę dla produkcji zwierzęcej należy wyliczyć dla posiadanego i planowanego stada zwierząt. Na wstępie należy określić produkty, jakie będą przedmiotem sprzedaży w wyniku prowadzonej działalności np. mleko, cielęta, wybrakowane krowy.

Dla produktów, które sprzedawane są w jednostkach miary takich jak litr, kilogram, należy podać ilość sztuk zwierząt, z których uzyskuje się produkt, liczbę kilogramów (litrów) sprzedawanego produktu oraz cenę jednostkową produktu i wyliczyć wartość produkcji (liczba kilogramów (litrów) x cena jednostkowa). Jeżeli produkt sprzedawany jest w sztukach, np. cielna jałówka, należy podać liczbę sztuk produktu oraz cenę jednostkową i wyliczyć wartość produkcji. W takim przypadku nie ma zastosowania kolumna „kg, litrów”, w związku z tym należy w niej wpisać „brak”. Pozostawienie pustego pola w kolumnie może spowodować błędne wyliczenie wartości produkcji.

Następnie należy określić koszty planowanej działalności (również w przeliczeniu na posiadane a następnie planowane stado) pamiętając, że:

- koszt zakupu zwierząt do chowu obejmuje jedynie prosty remont stada (bez uwzględniania nakładów inwestycyjnych na powiększenie stada), w przypadku nadwyżki dla cyklu otwartego należy wpisać łączną liczbę zakupywanych zwierząt (np. prosiąt) w ciągu roku.
- koszty pasz treściwych wyprodukowanych w gospodarstwie powinny być ustalone w oparciu o cenę przyjętą w nadwyżkach bezpośrednich dla produkcji roślinnej.

- nie należy uwzględniać w nadwyżce bezpośredniej produkcji zwierzęcej kosztów pasz objętościowych produkowanych w gospodarstwie. Koszty produkcji tych pasz zostały ujęte w tabelach 7.1-7.4 i w końcowym rozrachunku zostaną uwzględnione przy wyliczaniu nadwyżki bezpośredniej na poziomie gospodarstwa.

W przypadku wyliczania nadwyżki dla stada zwierząt w cyklu zamkniętym należy pamiętać, iż w nadwyżce należy ująć przychody i koszty bezpośrednie zarówno dla zwierząt stada podstawowego jak i obrotowego (przychówek), mimo iż w nagłówku tabeli 9.1-9.4 jako działalność produkcyjną występują wyłącznie zwierzęta stada podstawowego.

Przykład 1.

W tabeli 3.1 jako zwierzęta stada podstawowego w wierszu 1 zostały wpisane krowy mleczne. Ponadto, jako stado obrotowe (wiersze 5 i 6) wpisano cielęta i jałówki. Wyliczając nadwyżkę dla stada bydła mlecznego (tu w tabeli 9.1) należy uwzględnić w przychodach przychody ze sprzedaży mleka, wybrakowanych krów mlecznych, sprzedaży cieląt i jałówek (jeżeli w gospodarstwie taka występuje) oraz koszty bezpośrednie ponoszone na utrzymanie wszystkich w/w grup zwierząt.

W przypadku wyliczania nadwyżki dla zwierząt utrzymywanych w cyklu otwartym (wymienionych w wierszach 13-16 tabeli 3.1) w rachunku należy zawrzeć roczne przychody oraz roczne koszty bezpośrednie ponoszone na daną działalność.

Przykład 2.

Gospodarstwo prowadzi tucz trzody w cyklu otwartym. W tabeli 3.1 w wierszu 13 wpisano tuczniaki, jako grupę zwierząt o największej wartości sprzedaży podając jednocześnie ich liczbę. Wyliczając nadwyżkę należy uwzględnić przychody ze sprzedaży wszystkich grup trzody chlewnej utrzymywanej w cyklu otwartym w okresie 1 roku np. przy liczebności stada 10 tuczników i 2 cyklach rocznie realną wielkością sprzedaży jest 18 tuczników i 2 warchlaki. Należy jednocześnie uwzględnić wszystkie koszty bezpośrednie ponoszone na prowadzoną działalność np. zakup prosiąt do chowu, pasze dla prosiąt, warchlaków, tuczników itp.

ARKUSZ 10 – KOSZTY POŚREDNIE I RACHUNEK GVA

Tabela 10.1 Zestawienie dopłat otrzymywanych przez gospodarstwo

W tej tabeli należy podać tytuły i wysokość otrzymywanych płatności w przeliczeniu na całe gospodarstwo. Z zestawienia należy wykluczyć dopłaty bezpośrednie oraz granty/płatności wspierające działalność inwestycyjną (planowane uzyskanie wsparcia działań inwestycyjnych należy wpisać w tabeli 5.2). W szczególności w tabeli powinny się znaleźć płatności, które rolnik planuje otrzymać (lub utracić) w skutek realizacji projektu np. zmiana systemu produkcji na ekologiczny umożliwia otrzymanie płatności z tego tytułu. Wnioskodawca jest zobowiązany wpisać kwoty płatności rolnośrodowiskowych według stawek przewidzianych dla kolejnych lat obowiązywania PROW 2007-2013, o ile rolnik zamierza skorzystać z ww. programów.

Tabela 10.2 Zestawienie nadwyżek bezpośrednich i kosztów pośrednich w gospodarstwie.

Zmiany w wysokości poszczególnych rodzajów kosztów pośrednich są dopuszczalne jedynie jako wynik prowadzonej operacji (inwestycji).

Przykład 1.

Wnioskodawca kupuje kombajn, którego nie posiadał: maleją koszty usług, rosną koszty paliwa w gospodarstwie.

Przykład 2.

Jeżeli Wnioskodawca posiada wiedzę, że za 2 lata kolejny członek rodziny zostanie objęty ubezpieczeniem KRUS, to składkę w kolejnych latach pozostawia na tym samym poziomie, co w roku bazowym.

W tabeli tej należy umieścić sumę nadwyżek bezpośrednich z poszczególnych działalności dla planowanego okresu i otrzymywanych płatności (z tabeli 10.1) oraz koszty produkcji pasz objętościowych (lub innych roślin produkowanych i zużywanych w całości w gospodarstwie). Następnie należy obliczyć nadwyżkę bezpośrednią z całego gospodarstwa odejmując od sumy uzyskanych nadwyżek i dopłat koszty produkcji pasz objętościowych. Od ustalonej w ten sposób nadwyżki bezpośredniej dla gospodarstwa należy odjąć ponoszone w gospodarstwie koszty pośrednie. Należy przy tym podkreślić, iż w rachunku GVA nie uwzględnia się kosztów pracy (np. najem robocizny), ziemi (np. czynsze dzierżawne), kapitału (np. odsetki, opłaty leasingowe, amortyzacja). W przypadku trudności przy podziale kosztów pomiędzy gospodarstwo domowe i gospodarstwo rolne należy dokonać odpowiednich szacunków.

- **Koszty zakupu i rozsiewu (usługa) nawozów organicznych** – koszty zakupu i aplikacji (w przypadku korzystania z usług) nawozów organicznych, które ze względu na wieloletnie oddziaływanie nie zostały uwzględnione w kosztach przy obliczaniu nadwyżek bezpośrednich dla produkcji roślinnej;
- **Koszty zakupu i rozsiewu (usługa) nawozów wapniowych** – j.w. dla nawozów wapniowych;
- **Koszty zakupu innych środków ochrony np. Roundup** – środki ochrony roślin stosowane w gospodarstwie, które ze względu na sposób użycia nie mogły zostać przyporządkowane do żadnej z prowadzonych działalności np. Roundup zużyty na przywrócenie ugorów do produkcji;
- **Koszty zakupu paliw płynnych (ON, etylina) i smarów** – łączne koszty materiałów pędnych zużywanych w gospodarstwie rolnym; nie należy wliczać kosztów materiałów pędnych zużytych na cele nie związane z prowadzeniem działalności rolniczej np. zużycie oleju opałowego/gazu do ogrzewania budynku mieszkalnego. W przypadku wspólnego wykorzystania paliw w gospodarstwie domowym i rolnym np. użycie samochodu osobowego należy oszacować zużycie paliw na cele gospodarstwa rolnego.
- **Koszty zakupu części zamiennych** – zakupy części zamiennych do sprzętu użytkowanego w gospodarstwie;
- **Koszty usług remontowych i serwisowych** – koszty usług związanych z utrzymaniem, konserwacją i naprawami posiadanych w gospodarstwie maszyn i urządzeń;
- **Koszty usług doradczych** – planowane wydatki na usługi doradcze np. sporządzanie dokumentacji, planów nawozowych, badanie laboratoryjne (analiza gleb, pasz, produktów);
- **Koszty certyfikacji** – koszty związane z uzyskaniem wszelkich ocen i certyfikatów związanych z prowadzoną działalnością rolniczą np. certyfikat produkcji integrowanej, produkcji ekologicznej, certyfikaty i świadectwa weterynaryjne;
- **Koszty konserwacji i napraw budynków (materiały i usługi)** - koszty związane z remontami i konserwacją posiadanych budynków, w przypadku samodzielnego wykonywania prac przez rolnika, należy wpisać jedynie wartość zużytych materiałów;
- **Koszty dezynfekcji budynków (materiały i usługi)** - koszty związane z cyklicznym czyszczeniem i dezynfekcją posiadanych budynków, w przypadku samodzielnego wykonywania prac przez rolnika, należy wpisać jedynie wartość zużytych materiałów;
- **Materiały i środki dezynfekcyjne** – środki zużywane do bieżącego utrzymywania czystości i spełniania warunków higieny w produkcji rolniczej np. środki do mycia i dezynfekcji sprzętu do pozyskiwania mleka;
- **Środki do konserwacji pasz objętościowych** - koszty środków użytych do przygotowania i konserwacji pasz objętościowych produkowanych w gospodarstwie;
- **Ubezpieczenie upraw** - łączna wartość rocznych składek na ubezpieczenie upraw;
- **Ubezpieczenie zwierząt gospodarskich** - łączna wartość rocznych składek na ubezpieczenie zwierząt;
- **Ubezpieczenie maszyn i ciągników** - łączna wartość rocznych składek na ubezpieczenie maszyn i ciągników, w tym obowiązkowe ubezpieczenia z tytułu OC;
- **Ubezpieczenie budynków gospodarskich oraz OC** - łączna wartość rocznych składek na ubezpieczenie budynków oraz koszty ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego;
- **Energia elektryczna na działalność rolniczą** – koszty energii elektrycznej zużytej na potrzeby gospodarstwa rolnego - nie należy wliczać energii elektrycznej na cele nie związane z prowadzeniem działalności rolniczej. W przypadku wspólnego korzystania z jednego przyłącza przez gospodarstwo domowe rolnika i gospodarstwo rolne, należy dokonać szacunkowego podziału na podstawie mocy i częstotliwości użytkowania posiadanych urządzeń elektrycznych;
- **Opał na działalność rolniczą** - koszty opału zużytego na potrzeby gospodarstwa rolnego; nie należy wliczać opału zużytego na cele nie związane z prowadzeniem działalności rolniczej. W przypadku wspólnego korzystania z jednej kotłowni przez gospodarstwo domowe rolnika i gospodarstwo rolne, należy dokonać szacunkowego podziału na podstawie mocy i częstotliwości użytkowania posiadanych odbiorników ciepła;
- **Woda na działalność rolniczą** - koszty wody zużytej na potrzeby gospodarstwa rolnego, nie należy wliczać wody zużytej na cele nie związane z prowadzeniem działalności rolniczej. W przypadku wspólnego korzystania z jednego przyłącza przez gospodarstwo domowe rolnika i gospodarstwo rolne, należy dokonać szacunkowego podziału. W przypadku posiadania własnego ujęcia wody nie należy wliczać kosztu wody;
- **Usługi telekomunikacyjne** – koszt usług telekomunikacyjnych (telefony, internet itp.) wykorzystywanych na potrzeby gospodarstwa rolnego. W przypadku wspólnego korzystania z jednego przyłącza przez gospodarstwo domowe rolnika i gospodarstwo rolne, należy dokonać szacunkowego podziału;
- **KRUS** – łączna składka KRUS rolnika i domowników;
- **Inne** – pozostałe nie wyszczególnione powyżej koszty pośrednie, z pominięciem kosztów pracy (np. najem robocizny), ziemi (np. czynsze dzierżawne), kapitału (np. odsetki, opłaty leasingowe, amortyzacja);
- **Podatki: rolne, działy specjalne, od nieruchomości** – łączna kwota podatków opłacanych z tytułu prowadzenia gospodarstwa.